

ВПО часто стикаються з труднощами у працевлаштуванні через втрату попереднього місця роботи, обмежені можливості в нових регіонах або дискримінацію на ринку праці. Ситуація погіршується через низький рівень зайнятості та потребу в перекваліфікації.

Військові дії також вплинули на доступ ВПО до медичних послуг. ВПО не завжди мають рівні можливості для отримання медичної допомоги, особливо у випадках серйозних захворювань, що потребують спеціалізованого лікування. Діти ВПО також стикаються з проблемами в доступі до освіти, через що зростає рівень психосоціального стресу.

Соціальна адаптація залишається важливим аспектом життя ВПО. Багато ВПО відчують дискримінацію та стигматизацію в нових громадах, що негативно впливає на їхню інтеграцію та адаптацію. Державні та місцеві органи влади зіштовхуються з викликом сприяння соціальній інтеграції цих осіб, що потребує створення програм соціальної допомоги та підтримки.

Захист прав внутрішньо переміщених осіб в Україні є важливим аспектом соціальної політики та правового захисту населення. Сучасна ситуація вимагає вдосконалення правового регулювання та створення комплексної системи підтримки ВПО, яка включає забезпечення доступу до житла, працевлаштування, медичних послуг та освіти. Україна повинна дотримуватися міжнародних стандартів захисту прав людини, надаючи ВПО належну підтримку та можливість для соціальної адаптації та інтеграції.

Література

1. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-p#Text7>

2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>

3. Про облік внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-p#Text>

4. Шевирталов В. С. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні. URL: <https://www.journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/570/532>

Сімаков Сергій Геннадійович

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варипаєв О.М.

Державний біотехнологічний університет

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ЇХ ЗАХИСТ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ

Сучасний розвиток суспільства значно вплинув на підходи до прав людини, що стали відображенням соціальних, економічних та екологічних змін, які характеризують XXI століття. Визначення та захист прав людини більше не обмежується лише базовими свободами — такими як право на життя, свободу слова та релігії. Сьогодні в цьому спектрі з'являються нові вимоги, обумовлені глобалізацією, швидким розвитком цифрових технологій, а також загостренням військових конфліктів. Усе це формує нові виклики для суспільства, змушуючи оновлювати правозахисні механізми й адаптувати їх до сучасних реалій.

Розвиток інформаційних технологій та штучного інтелекту змінює наше уявлення про приватність і свободу слова. Технології масового спостереження й обробки даних стали звичними, але водночас викликають значні етичні питання, адже інструменти, які використовуються для безпеки, можуть стати засобом порушення прав людини. Цифрові права, що забезпечують захист персональних даних і приватності, вже визнаються одними з основних прав, необхідних для стабільності демократичного суспільства. Відсутність належного регулювання може призвести до серйозних наслідків, серед яких — маніпуляція суспільною думкою, неправомірне використання особистої інформації та обмеження свободи вираження.

Так, Європейський Союз уже запровадив Загальний регламент захисту даних (GDPR), який став важливим кроком для захисту прав у цифрову епоху. Однак, це лише початок, адже глобалізація потребує міжнародної уніфікації таких стандартів, щоб усі люди, незалежно від географічного положення, мали рівний доступ до захисту особистих даних.

Екологічні кризи також стали важливим аспектом правозахисної діяльності. Забруднення навколишнього середовища, зміна клімату й екологічні катастрофи, з якими щорічно стикається людство, ставлять під загрозу основні права людей на здоров'я, безпеку та життя. Сучасні екологічні права прагнуть забезпечити кожній людині право на чисте, безпечне та стає навколишнє середовище. Це не лише питання етики, а й важливий крок у розвитку правової системи, що дозволяє більш ефективно відповідати на глобальні виклики.

Дослідження ООН показують, що зміна клімату вже впливає на понад 3,5 мільярда людей. Визнання екологічного права як базового права людини є важливим у забезпеченні справедливості та соціальної стабільності, особливо для країн і регіонів, які найбільше потерпають від екологічних змін.

Глобалізація з одного боку створює умови для розвитку демократичних принципів, відкриває доступ до нових технологій та ресурсів. Однак, з іншого боку, вона загострює проблеми соціальної нерівності та експлуатації працівників, особливо у менш розвинених країнах. Трудові стандарти, прийняті міжнародними організаціями, як-от Пакти ООН про економічні, соціальні та культурні права, не завжди відповідають сучасним умовам праці та виробництва. Оновлення таких стандартів дозволить забезпечити справедливі умови праці для всіх категорій працівників і сприяти зменшенню глобальної нерівності.

Сучасна тенденція до зміцнення авторитарних режимів створює нові виклики для міжнародної системи захисту прав людини. Режими, які прагнуть посилити свою владу, часто маніпулюють стандартами прав людини, що вимагає посилення незалежних механізмів міжнародного контролю. Історичний досвід, зокрема період Холодної війни, демонструє, що права людини можуть бути ефективним інструментом боротьби з тоталітарними системами. Таким чином, міжнародне право потребує зміцнення для забезпечення незалежних моніторингових механізмів та посилення відповідальності держав, які порушують права своїх громадян.

Напад Росії на Україну на сході Європи, що триває з 2014 року, став прикладом систематичного порушення прав людини. Він відкрив глобальній спільноті очі на масштабність порушень прав людини, які можуть супроводжувати військові дії. Багаточисленні свідчення про воєнні злочини підкреслюють критичну необхідність вдосконалення міжнародних правозахисних механізмів. Війна Росії проти України показала, що наявні міжнародні норми та інституції, хоч і важливі, часто не здатні ефективно запобігати та оперативно реагувати на грубі порушення під час конфліктів. Це вимагає перегляду підходів до захисту прав людини та притягнення до відповідальності за воєнні злочини, що може включати розширення повноважень таких організацій, як Міжнародний кримінальний суд.

Більш того, крім того що напад Росії є сам по собі військовим злочином й викликом проти світового суспільства, ця війна створила новий прецедент для гуманітарної діяльності та міжнародної допомоги. Зокрема, надання підтримки переміщеним особам, створення спеціальних програм для захисту прав постраждалих від насильства та забезпечення базових потреб біженців стали пріоритетом для багатьох країн. Європейський Союз, ООН та численні неурядові організації працюють над інтеграцією нових методів і стандартів допомоги, що сприятиме більш ефективному захисту прав людей у кризових ситуаціях. Ця війна на сході Європи показує, що захист прав людини в умовах військового конфлікту потребує не лише правових, а й соціально-економічних рішень, які зможуть відновити справедливість і забезпечити допомогу жертвам насильства та воєнних злочинів. Як Нюрнберзький процес став важливим прецедентом після Другої світової війни, так і Російсько-Українська війна підштовхує міжнародне право до пошуку нових рішень.

Сьогодні права людини стикаються з новими викликами, що потребують інноваційних підходів для забезпечення їхнього захисту. Визнання цифрових та екологічних прав як невід'ємних елементів сучасної правозахисної системи є важливим кроком на шляху до більш інклюзивного та справедливого світу. Глобалізація, авторитаризм та війна Росії проти України — це приклади, які свідчать про нагальну необхідність у реформах міжнародного права, що дозволять більш ефективно захищати права людини в умовах сучасних глобальних викликів.

Скидан Владислав Леонідович
 Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Топоркова М.М.
 Державний біотехнологічний університет

ОЦІНКА ЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ МЕДІАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ

В сучасному динамічному світі трудових відносин ефективне та справедливе вирішення спорів між працівниками та роботодавцями є ключовим аспектом підтримання гармонії та продуктивності на робочому місці. Відповідно до статті 222-1 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) [1], медіація є основним інструментом мирного вирішення трудових спорів. Цей законодавчий документ визначає правові рамки, в яких медіація може бути використана для досягнення взаємоприйнятних домовленостей між сторонами, забезпечуючи тим самим альтернативу традиційному судовому розгляду. Розуміння положень статті 222-1 КЗпП та її застосування на практиці є важливим для забезпечення прав працівників, збереження стабільності трудових відносин та підтримання загальної соціальної злагоди. У цьому контексті аналіз ролі медіації в трудових спорах та її впливу на трудове право України є актуальним та важливим.

Медіація – це особливий метод примирного вирішення трудових спорів, який є альтернативою традиційному судовому розгляду. Важливим фактором для розуміння та управління динамікою конфлікту в медіації є застосування трансактного аналізу, розробленого Еріком Берном [1]. Цей підхід передбачає розпізнавання та реагування на «его-стани» (Батько, Дорослий, Дитина) конфлікуючих сторін, що дозволяє медіатору вміло орієнтуватися в діалозі, враховуючи як емоційні, так і раціональні аспекти учасників. Застосування трансактного аналізу в процесі медіації дозволяє медіатору не тільки зрозуміти, але й ефективно управляти взаємодією та комунікацією між сторонами. Це включає в себе здатність медіатора ідентифікувати та вирішувати різні его-стани, а також застосовувати відповідні стратегії для забезпечення продуктивного діалогу та компромісу. В Таблиці 1 детально описані ключові характеристики та ролі медіатора в контексті трансактного аналізу. Кожен з цих аспектів має вирішальне значення для успішної медіації та вирішення конфліктів.

Таблиця 1
Характеристики та ролі медіатора в контексті трансактного аналізу

Характеристика	Опис ролей
Об'єктивність, нейтральність	Медіатор повинен підходити до конфлікту з нейтральної позиції, уникаючи упередженості та надаючи об'єктивний погляд на ситуацію.
Розуміння его-станів	Медіатор повинен використовувати принципи транзакційного аналізу, щоб зрозуміти емоційні та раціональні стани сторін конфлікту, що допомагає виявити першопричини розбіжностей.
Критична постановка питань	Медіатор ставить ключові питання, які спонукають сторони замислитися над своїми позиціями та мотиваціями, що сприяє глибшому розумінню конфлікту.